

НОВИЙ ЧАС

ІЛЮСТРОВАННИЙ ПОЛІТИЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИС

Ч. 16.

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ.

Рік I.

ПЕРЕДПЛАТА в КРАЮ
до кінця року 250.000.
В Америці річно 8 доларів.

АДРЕСА:
„НОВИЙ ЧАС“ Львів, Руська 18.

ПЕРЕДПЛАТА ЗА КОРДОНОМ
місячно рівновартість 8 кор. чсс.
одно число 1 кч.

Гієни виють. — Хто такий пан Влад. Грабскі?

Супроти страшної підвижки цін на папір і друк мусимо підвищити ціну числа на 70.000 марок п.
Адміністрація.

Землетрясенне

в південній Америці, про що ми доносили в попередньому числі, спричинило смерть трох тисяч людей і повернуло в руїну 2000 домів.

Пхають ніс у чуже просо.

Уради французький, румунський і югославянський роблять старання у грецького правительства, щоб воно назад посадило прогнаного короля на трон. — І то називається, що Греція самостійна держава...

Англія занепокоєна випадками в Афганістані.

Афганістанський емір (володар) за намовою большевиків проголосив себе найвищим церковним достойником цілого магомеданського світа. З того приводу в Англії панує велике занепокоєння, бо Англіїшчі бачуть в тім небезпеку для своїх колоній зі сторони большевиків.

В імені Річпосполитої Польської!
Суд окружний карний, яко Трибунал пресовий у Львові, рішив на внесок державної Прокуратурі, що зміст часописи „Новий Час“ число 12 з дня 13. грудня 1923. р. в артикулі 1) на сторінці другій а) заголовок б) уступ між словами: це не гроші а: по відбуттю. в) уступ від слів: Для нас таке до кінця арт. 2) „Що робить народ сильний“ а що його инши в уст. між ся: на зверх а Римляни містять в собі єство злочину 2 § 65. з. к. узнав доконану 11. XII. конфіскату за оправдану і зарядив знищен-

ня цілого накладу і видав по думці § 493. з к. заборону дальшого розширювання того друкованого письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописи щоби це рішення помістив безплатно в найблищому числі і то на першій сторінці. — Невиконання того наказу потягає за собою наслідки передвиджені в § 21. зак друк. з дня 17. XII. 1862. Д. л. д. Ч. 6. ex 1863. а іменно засудження за переступство на гривню до 4,000.000 мп. Львів, дня 14. грудня 1923.

(Підпис нечиткий).

Новий канцлер Німеччини.

Серед страшної кризи, яку переживала Німеччина, де люди рахували вже лише на біліони, до влади прийшов Маркс, якого фотографію подаємо в горі.

В дежь двох зіздів.

Prusacy chcą nas wyćpić doszczętnie, wyświadczyć nam usługę dziejowej doniosłości, mianowicie, wytworzyli w swym zaborze warunki przyspieszonego przekształcenia nas na społeczeństwo czynne, pełne energii bojowej, zdolnie do zdobywania sobie bytu w najcięższych warunkach.

Roman Dmowski.

„Myśli nowoczesnego Polaka”.

У важку хвилю збирається загальний збір Українського Педагогічного Товариства. На українське шкільництво зах. Українських земель йде безперервний наступ. Наступ не лише уряду, бюрократичної машини, але цілого сусідського народу з величезним накладом сил і коштів, наступ, який може скінчитися: або зниклом української культури на тій частині українських земель, або тим, чим закінчився німецький наступ на польських землях познаньщини — скріпленням українського елемента. Третьої можливості немає. І от ту голу правду бажаю пригадати загальному зборі У. П. Т., що збирається дня 25-го грудня у Львові.

Школи в тілі нації — це головна артерія. Відповідно до того, як поставлена шкільна справа — такою буде нація. Школа це угольний камінь і т. д., багато фраз можна кидати з приводу важливості школи. Та чи воно потрібне? Таж кожний знає ті великі правди

і їх не оспорує. Але від — знати — до — ділати — далека дорога. А від — ділати — до — правильно ділати — дорога також не близька.

Рідна школа працює. Її клич несеться по всьому краю. Він найбільш популярний.

І одним з найголовніших кличів Рідна школа мусить лишитися і надалі.

Не вислухання звітів і не вибори нової управи повинен зізд присвятити найбільшій увазі. А взагалі наміченню шляхів, якими має піти Рідна школа на будуче.

Обставини змінилися. Продуктивне інтелігенції, так як за Австрії на те, щоб обнимати державні посади — до ціли не доведе. Вже тепер сотки нашої інтелігенції виховані — в душі посад — блудять, як сліпі вівці по краю не знаходячи для себе місця. І чим далі, тим таше буде за якунебудь посаду з ласки.

Це вже ясно нам від трьох років. А чи зроблено щонебудь до того часу в напрямі того, щоби спрямувати виховання на практичні шляхи? Гімназії — все ще займають найбільше уваги і грошей Рідної школи. А чи воно правильно? — На це мусить відповісти Зізд дня 25. грудня. Він мусить намітити плян праці не на рік, ані два, але, розглядаючи цілість нашого життя,

в тісній лучности зі всіми його проявами — начеркнути відважний і рішучий проєкт педагогічної політики нації по цей бік греблі.

Головне те, що Рідна Школа мусить перекинутись так само на північно-західні землі. Від Рідної Школи зачинаймо ламати практично сокальські кордони. Тажко? Безсумніву але в тім напрямі працювати треба. Чейже гроші, які йдуть з Америки на Рідну Школу вони належать в такій самій мірі Волині, Холмщині, Підляшчу і Полісію, як Галичині. Бо збирають їх там під одним кличем: поміч західно українським землям.

Ми вважаємо, що наразі уже час, коли Рідна Школа повинна започаткувати новий курс педагогічної політики. А на імя тому новому курсови Umsatteln — перекинутися з гімназій на школи промислові, технічні, господарські, торговельні, а передовсім народні.

Слово має Зізд У. П. Т.

В той самий день відбувається у Львові зізд повітових союзів кооператив. Ціль зізду: Основання Союзу Союзів, — центрального пункту для закупна товару для кооператив і гуртового збугу плодів сільського господарства.

До тепер наша кооперація не мала завершення. Закупно товарів переводив кожний повтовий союз на власну руку і не з першого жерела. Народна Торговля, що бажа

РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ.

Батько Махно.

(Споми).

(Продовження).

Махнівці наступають усе нічю і тільки з боку або ззаду. Як мають їхати в наступ, тоді тачанки роблять одну довжезну розстрільну, а кавалерія уставляється по боках. Батько все особисто провадить і в битві він дуже відважний. Не був ніколи ранений і махнівці вірять, що його куля не чіпиться.

Підіхавши на пару верстов до ворога ціла „армія” підіймає страшений вереск і крик. Вже самим криком перестрашений і заскочений ворог не дуже борониться. Звичайно дає ногам знати, куди очі видять.

Після вдалого наступу Махно ніколи не спочиває, але цілу ніч жене в зовсім противний бік і там щойно розкладає табор. Денікінці його страшенно бояться, бо не можуть ніколи бути певними за себе. Тепер вони призначили один

корпус ген. Шкуро, який має тільки з Махном до діла. Ген Шкуро навчився від Махна його степової тактики, всадив своїх людей на коні і тачанки та ганяється за ним по всім усюдам. Махнови це велика недогода і він мусить тепер добре пильнуватися, щоби не попасти в пастку. Тепер саме Шкуро причвалав за ним аж сюди і притиснув його до нашої бригади. Його положення досить скрутне, тим більше, що має в себе багато ранених і хорих на тиф, яких мусить волочити за собою. До того ж з боку загрозус йому армія ген. Слашева, яка держить фронт проти нас. Але Махно спритний як лис, а його люди відважні шибайголови. Вони викрутяться з того напевно. Не дурно там більша часть, це вояки з крові й кости, нащадки наших запорожців. Вони хваляться тим перед кожним, а я — закінчив чет. Романюк свої спостереження — переконався наочно, що це правда. Хто хоче мати доняттє, як виглядала Січ, нехай поїде, поглянути на кінноту Махна. Ті самі облича, ті

самі фантазії і та сама погорда смерті”!

V.

Пізно нічю вернув чет. Постолюк зі своєї неприсмної місії. Відвіз денікінського полковника до їхніх перших стійок, передав і сам чим скорше назад. Оповдав нам свої переживання і помічення, але видно було що немало наївся страху.

Сівши на поїзд поїхав він із денікінським полковником під стачію Тальне, де стояли наші передові сторожі. Сонце вже сховалося за обрії, і на степ почталися вечірні тумани. Тихо тихесенько всюди мов тут ніколи і негуділи гармати, не тріскотіли скоростріли.

Висівши з вагону, чет. Постолюк пішов зі своїм „супутником” до нашої застави. Там поінформувався, що до дальшої дороги і рушив під ослоною ночі до Денікінців.

Денікінці стояли за Тальним, а стачія була на т. зв. мертвім полі. Пару днів тому, Денікінці вса-

ла стати центром для кооператив остала й надалі спекулятивним товариством і тим самим сама вичеркнула себе із звена кооперативної організації. Таким чином кооператив до цього часу не була тим, чим вона бути повинна. Вона не достарчала селянству дешевого товару і не мала майже ніякого впливу на збут селянських продуктів. Щоби піти о крок вперед — над тим радитиме сьогоднішній зїзд повітових Союзів. Як зачуваємо,

комісія, якій доручено ведення цієї справи з запалом проводить діло.

На цей зїзд, на створення союзу союзів чекаємо всі. А в першу чергу ждуть діла від кооперативних вождів селянської маси. Вони кинені на поталу визиску і спекуляції благальним поглядом звертаються в сторону когось невідомого котрий їх збавивби. Може вони й не свідомі ще того, що тим збавителем є кооператив. Але свідомий того певно буде зїзд.

Берлін тепер — такий як Київ у 1920 році. Хто був з Галичан у Києві той може собі уявити біду і недолю колись багатого Берліна. Всюди по вулицях діти помарнілі, з витягнутою рукою — просять хліба. Багато всяких урядників, професорів, робітників і т. п. що тепер втратили роботу — грають на вулиці на скрипках, флєтах, гармоніях і інч. та випрошують у той спосіб кавалок хліба.

.. По квартирах голод і холод. Опалити нема чим, бо й розібрати нічого як це діялося у Москві, де багато було деревляних будинків. Берлін цілий камінний.

Щоби прожити треба місячно 30 долярів, бо фунт масла коштує 1. доляр.

Здається що те можна вижити нікому, крім багатих паскарів, які бавляться пють і гуляють. А все таки Німець якось крутить, голодує і жде на ліпші часи.

Жінки винні.

Англійські вибори дали вислід, якого ніхто не міг предбачити. Мало цього! Всі три партії, що боролись о владу, опинилися по виборах в положенню, яке звуть глупим. Ні одна не добула більшости, але й усі так поріжнилися, що про згоду й мови не могло бути. Цю химерність виборчого вислїду приписує один Англієць.. жінкам, які у перше брали участь у виборах. От мужеська злоба і зависть!..

Гієни виють.

(Загрожений „stan posiadania“.)

„Слово Польске“ з дня 22-го грудня ц. р. містить як допис з Тернополя під заголовком „Справи руске“ таке:

„Боротьба о національний стан посіланя кипить на усіх фронтах: за надсилані з Америки доляри будують Українці народні доми в Лу-

ці Великій, Новоселиці, Черняхівцях, а в свято „Просвіти“ висилають з самого Тернополя сто прелегентів (тоді, коли від нас виїхало заледво десять); крадежі душ dokonує „руске“ духовенство з цимінізмом і без скрупулів“.

Пояснень до цього хіба не треба.

Уривки з листу з Берліна.

..Кожний хто має який гріш, цікавиться біржою. Переніслюється рентові марки „на золоту позичку“ а „золоті марки“ на біліони. Все те змінюється кілька разів на день.

.. Життя важке, є ре й одномаїтне. Ніхто нікуди не їздить, бо нема грошей. Німці тягнуть біду, як воли ярмо. їдять тільки бульбу, а декотрі і того не мають. По ву-

лицях багато жебраків — інтелігентів, які не мають де заробити на кавалок хліба. Кожний випродує останки. Панночки з голоду пролаються першому ліпшому. Колишня німецька родина така побожна і чеснотлива тепер з біди пішла на манівці.

.. Чорна кава коштує мільярд марок, а папірос 2.0 мільонів.

довили на стації свою заставу, але хтось зробив на них у ночі наскок і від тоді стація не була обсаджена.

Чет. Постолук оповідав, що дуже осторожно зближався до неї. Ануж ізза вугла вискочать Махнівці і з диким ревом кинуться на них. Тоді пиши — пропало. Не пожалують і Галичанина, хоч вони ніби з ними в союзі. Полковник ще більше потерпав. Йому то вже напевно не буде ніякої пощади, його пагоні зависнуть на тудзикак котрогось махнівця, а він... остане серед степу на поталу гайвороння, псів і вітру.

Всі свої побоювання висказував полковник голодно і тим зовсім не додавав відваги нашому четареві. Але один і другий ішли вперед бо мусіли. Полковник спїшився до своїх, чаш четар ішов бо мав приказ його відпровадити.

Підійшли до стації: пусто і мертво. Ні живої душі. Постояли хвилю коло тополі, розглянулись, послухали і швидко пустїлись далі. Нараз якийсь шорох, один, другий.

Шось чалапас. Може Махнівці?!.. Оба прикипіли на місці.

Ізза стаційного будинку виглянула велика собака, гаркнула і мигом подалася назад.

Відітхнули з полєкшою і рушили далі.

За будинком наткнулися на цілу громаду собак, що при появі людей розбіглися по корчах. Вони поралися коло якихсь трупів і тепер ждали тільки, щоб знову без перешкоди взятися за них.

Полковник зближився до трупів і свав їм приглядатися. — Наші! — простогнав зі жахом у голосі.

Четар підійшов теж і побачив кільканайцять денікінців, помордованих і поскладаних на купу. Одіня майже не мали на собі. До того пси багато трупів уже понадгризли і поростягали на боки.

Це була отта денікінська заставка, на яку хтось напав перед двома днями. Без сумніву той „хтось“, то були Махнівці, бо від нас ніхто не робив виправи на стацію.

Страшно було дивитися на небіщиків. Волоссе ставало дубом на

думку, що за хвилино може те саме з нами статися.

Полковник дуже зденервувався тим видом і наглив до поспіху. Мало ще перейти пару кільометрів, а там уже йому безпечно. Денікінський броневик стояв перед стацією і стеріг разом із піхотними заставами.

Покинули стацію з її страшними жителями — псами і небіщиками та пустїлися попри залізничий шлях.

За той час стемнілося вже добре і дорога стала тящою, Місяця не було, а зорі ледви блимали в глибокому небі.

Що кільканайцять кроків, четар і полковник, приставали і пильно надслухували, чи нема чого підозрілого. Але степ, мовчав, оповитий у нічну мряку і тільки де-не-де забила у дзвін перепілка або затеркотів деркач.

(Далі буде).

По той бік греблі.

Українізація.

Як большевики силою захоплювали Україну, буючись з українськими військами в 1918 і 1919 році, то тоді всьо що українське нищили вони вогнем і мечем. Це ішли тоді правдиві монголи, татарські набіги на Україну блідли перед тим, що там творилося. І хоч від самого початку свого існування, большевики на словах всім народам дозволяли і відділюватися і творити своє життя, то на ділі вони були московськими наїздниками, а українство нищили гірш царських посіпаків. Хто говорив по українськи, — той контрреволюціонер. І скільки таких „контрреволюціонерів“ в подертій світі згинув від тих ніби правдивих „революціонерів“. Навіть самим большевикам, як їм за це згадувати тепер робиться ніяково і в них не стас на це відповіди. За те, що вони робили з українцями їх не оправдає ніхто і ніщо. Через цілий той час українські селяни боролися проти ненависних большевиків. Як пригадаємо собі кілька і як довго по всій Україні бились повстанчі загони, то мусимо признати, що український народ добре бився з наїздниками. І бився укр. народ доти, доки не зломив у ворога охоти фізично нищити українство. Тим здобутком і закінчився перший період боротьби українського народу з північним ворогом.

Большевики ошукалися. Спершу вони думали, що потраплять знищити українство за одним махом. Одних порозстрілюємо, других виженемо, а третих застрашимо і буде з українцями спокій. Та не так сталося, як вони думали. На місце розстріляних Українців виростало 1000 свідомих. І так було через цілих три роки. Не дамо собі ради в такий — спосіб подумали і давай змінювати цілу систему. Вони переконалися, що як боротьбу з українством будуть продовжати дальше, то український народ за рік, чи два зовсім прожене їх з своїх земель.

І от заставлені українським народом, большевики завели на Україні новий курс, так званий українізація. Подумали тай таке сказали. Від тепер не будемо переслідувати українства, не будемо розстрілювати українців, а будемо дозволяти щоби розвивалася українська культура, будемо дозволяти на українські школи, будемо газети по українськи видавати і навіть будемо по українськи говорити та пи-

сати. Як сказали так зробили. І від того часу на Україні почалася українізація. Українці трохи відітхнули і на перший раз для них, змучених довгою боротьбою ця уступка вистарчила. Вони перестали боротьбу з большевиками і цілою силою кинули: закріплювати ті позиції, які у большевиків завоювали. Але, чи заперестали Українці боротьбу на все? Я певний що ні. Чи отвертою боротьбою на полі бою, чи видавлюванням чужинців з їхніх становищ тихою муравлиною працею — а всеж Українці боротися о свою незалежність не перестануть. Бо вони ніколи не забувають, що ті, які і дають для Українців деякі права що вони чужинці, чужа влада, а не своя власна. І самостійности українська влада не має такої, якої вона хоче. А тому не всьо ще скінче-

не. Це перший етап! Український нарід приневолив чужу владу до капітуляції в культурній політиці. Тепер відбувається закріпленне того здобутку. А після того прийде для цілої української нації другий етап: здобутте власної державности.

В дальшому листі представлю Вам, як і хто рядить тепер Україною та яка з того користь, чи шкода для українського народу.

Хто не вирівнає залеглости і не пришле зачету на „Новий Час“ на 1924 р. не одержить святочного числа яке вийде на 32 сторінок друку.

Хто такий пан Владислав Грабскі?

Ми всі знаємо добре теперішнього президента польських міністрів Владислава Грабского. Як міністер польського скарбу в році 1920 переводив він тоді санацію не так польського скарбу як радше санацію майна всіх, яким судилось бути вже тоді під державною владою Польщі. Робив це він через переміну добрих австрійських корон на марки польські після звісної його реляції і корона - 70 польських фен. В цей спосіб позабирав він на рік польського скарбу від приватних людей та всіх товариств, банків та кооператив добрий гріш, даючи їм папірець, який вже тоді не представляв ніякої вартости. Не треба додавати, що на тій особлив-

шій санації Грабского польська держава грубо заробила та що загаль населення цілої Галиччини поніс через те величезні масткові страти.

Після чудотворця польського скарбу Кухарського, який висадив доляра на 7 мільюнів мп. а нас поробив мільярдами приходить оце ратувати польський скарб п. Грабскі. Його першим завданням буде відтяжати нас від наших мільярдів а в тій цілі задумує він знова перемінити ці мільярди на нову валюту після дорогої реляції. При такій переміні держава польська знова заробить, а її громадянам прийдеться знова заплатити дорого за нову забавку нового президента міністрів і міністра скарбу.

4.000 вагонів збіжжа іде за кордон.

Великі польські земельні власники одержали дозвіл на вивіз 4.000 вагонів збіжжа за кордон. Це збіжже має іти до Англії, яка зобов'

залася зложити за це більшу суму англійських фунтів штерлінгів. Знова обшарники зароблять а в краю подорожіс хліб.

Польський святочний дарунок.

Польська Каса Пожичкова випускає в день польського Рождества нові банкноти по 50 мільонів

польських марок. Чиж не гарне деревце?

Погодилися...

Жиди убили вже інтерес з польським урядом. Жиди дають зачет на податок від майна а дістають

право торгувати свобідніше чужими грішми. Діловий то народ Жиди. Горюю все інтерес!

Не тратьте куме сили!

В трудовій партії кипить. Всьо йде по всім правилам. Заяви, димісії, комісії, потім знова заяви ігд. Навіть утворилася незалежна група трудової партії, яка поставила собі велику ціль — перевести уздоровленне партії.

І от в останніх днях наступила димісія старої управи і до проводу в трудовій партії прийшла незалежна група.

І українські газети і польські навіть розтрубили ту історію до небуваючої ваги. І всі вони так поважно те все беруть собі до серця, що аж страшно стає. А тимчасом для нас не видається навіть напів важнимфакт, що на місце д-ра Охримовича сів о. Стефанович. Бо й шож то за важна подія?

Трудова партія переживає тяжку кризу. Але не через те, що на її чолі стояв Охримович чи другий але зовсім з іншої причини.

До війни трудова партія була партією народомицькою. Вона дуже гарно заступала народні інтереси перед австрійським правительством, її члени прекрасно говорили в парламенті, чи в соймі. Трудовики так однак зжилися з чужою державністю, що вимагати від тих, щоби після упадку Австрії, а згодом власної держави і з приходом на наші землі польського пановання — вони поставились до нової влади інакше, як в опозицію до його Величества — щось іншого вимагати — це абсурд.

Сейчас по 14. марта трудовики видвинули клич автономії. Другі кричали, що це зрада і т. д. А що воно було на ділі? Нам здається, що трудовикам завдяки проголошенню автономічного крила, вдалося бути самотній раз в життю чесними з собою. Що на душі, то й на язиці. Бо вони остали і надалі народомицькою партією, хоча нація пішла вже о великий щабель вперед. Але чи можна вимагати від тих людей, щоби вони стояли на тім самім щаблю, що інші і хотіли своєї держави так як другі, як вони в визвольній війні взагалі не брали участі. Вониж — провівники трудової партії той час переспали. Ціла визвольницька періода для них не існує, вони її не бачили. Вони з під Австрії пішли під Польщу.

І в такий самий спосіб, в який вели політику за Австрії хочуть вони вести за Польщу.

От тут причина кризи трудової партії. За Австрії ті люди відповідали вимогам збірної душі народу, і йшли вперед, тепер вони плен-

чуться з заду. А незалежна група хоче переводити санацію трудової партії. Щось тут не всьо в порядку. Бо, чи ті люди, які хочуть санацію переводити здають собі справу з того, що вони мусілиби зробити, якби хотіли досягнути цілі?! Перетворити весь спосіб думання у членів партії, влити той цілющий лік, яким для нас були визвольні змагання, а які для них не існують, цілковито відзвичайти тих людей думати категоріями бл. п. Австрії. А невжеж ці задачі не понад сили опозиціоністів? Ми того навіть певні і вони, якщо чесні з собою, також.

Не тим шляхом пішла опозиція, який був правильний. Ми хотіли добачувати в опозиції людей, які підходять більше до нас, чим до наскрізь легалістських трудовиків.

Та, „не тратьте куме сили“, може акурат в світі діються чуда і опозиції вдається проти законів природи трудову партію уздоровити... Шож, бавитися можна. Та, щоб лиш наша суспільність не добачувалась в тій забавці заповіді чогось кращого. Бо згодом тяжко завеласьби.

Відновляйте передплату на 1924 рік. Як зачет присилайте мільон марок.

Несподіваний спадок.

Бувають случаи, що якийсь вихованець багатого чоловіка одержує по його смерті частину або й весь його маєток в спадку. І тоді широко говорить про велику несподіванку — бо до того маєтку звичайно багато людей має претенсії — та про щастє молодого чоловіка. А однакож в тім випадку нема ще нічого надзвичайного

Багато особлившою дорогою одержав спадок один париський студент. Дуже бідний, він не мав потрібних засобів на прожиток, а вже, щоби купити собі на зиму вугля, про те він не міг навіть мріяти. Користав отже з нагоди, щоб деннебудь трохи погрітися. Зайшов так одного разу до якоїсь ліцитаційної салі. Там продавали якраз збірку книжок. Тому, що на книжки він все був дуже цікавий, купив ту збірку за останніх п'ять франків, які мав в кишені.

Та яке було його розчарованне, коли

дома розв'язав шнурок і побачив, що між книжками нема ні одної цікавої. Хотів їх спалити, щоб бодай тим нагріти кімнату. Але-ж жалко йому зробилося коли мав кинути в піч першу книжку. Держав її в руках і перелистковував картки. То був якийсь старий роман. Втім наткнувся на картку, на якій стояло написане:

„Хто-б ти не був, ти став мені дорогий, бо ти прочитав ту чудову повість. Підди з тою карткою до нотаря Н. Н. (тут була подана докладна адреса), де одержиш 23.700 франків, які я призначив для тебе, хоча тебе не знаю“.

Зразу взяв студент ту картку за немачний жарт. Але по кількох днях, коли біда притиснула пішов на подану адресу. Згаданий в картці нотар виплатив йому дійсно 23.700 франків, що стали правдивим маєтком для примираючого з голоду та холоду студента.

Це, хіба, дійсно щастє.

Ще про марнування публичного гроша.

Прочитав я відповідь Краєвого Союзу в 12 ч. „Нового часу“, і вважаю її надто односторонною. Бож в копії листа Союзу який подано, зовсім нема запиту до проф. Боберського, що робити з грішми. Читач нехай уважно прочитає, то побачить, що відповідь Союзу минається скорше з правдою чим мій

закид. — Так само пише про се проф. Боберський в листі з 22. VII. 1921 до одного з членів Сокола-Батька.

„Я одержав лишень письмо з підписами, що гроші прийшли до Львова але якось лихо виміняні“, а дальше пише „коли я переслав гроші то прецінь в письмі до Кре-

вестися балачки про те, хто має правити надалі Грецією. Король з королевою справді виїхали, королева їдучи навіть плакала, а горожани з насмішками кричали „щаслива дорога!“

Тепер хочуть спровадити до Греції Венізелюса, якій сидить в Парижі і не спішиться вертати.

Мексика.

Там б'ються ще даліше регулярні війська з повстанцями і один Бог знає, хто кого б'є. Бо і одні і другі хваляться перемогами. Та Мек-

сика просити його делегация з кільканайцять людей, та чи він її послухає невідомо. Бо Венізелюс лихий на Греків, що вони вигнали короля. Кажуть, що то було неpolitично. Одним словом в Греції дуже подібно як в

сик від нас далеко і нас ані не болить ані не свербить те, що там діється. А от під боком масмо

Польщу

в якій завдяки святам всьо троха успокоїлося. Якби не свята, то певно і за тиждень не булоби правительства. Бо правиця і лівиця, то так, як два пси гризуться над кісткою. А так прийшли свята, посли хотіли конечно їхати на свята тай погодилися. Назначено президентом міністрів Вл. Грабського, того, що то в 1920 році повимінював добрі корони на марки, він дібрав собі міністрів троха з права, а троха з ліва і править. А що Грабський хоче

уздоровити польський скарб, а знає добре, що сойм в тім буде лише шкодити, то Грабський зажадав від сойму, щоби йому надали такі повновласти, щоби і без сойму можна було накладати податки, стягати данини, бити гроші і т. д.

Ще ніколи в Польщі уряд не був такий певний, що вдержиться, як тепер Грабський — — — через свята. А по святах? Кажуть, що впаде, та чи нас то болить?

В Англії.

Голова партії праці Макдональд виголосив першу після виборів промову у якій заявив готовість стати прем'єр-міністром на скільки цей уряд буде йому запропонований. —

Число безробітних зменшується безустанно. 10-го грудня воно виносило 1,800,000 щоби зменшилось в останнім тижні на 15,000 чоловік.

Мала Антанта,

до якої, як відомо належить Румунія, Югославія і Чехія збирається 8. січня 1924 в Білгороді, столиці Сербії. Головним предметом наради буде вироблення спільного виступу М. Антанти у цих справах, якби мали на меті усунути,

або ослабити мирні трактати. Ось н. пр. потреби спільного виступу проти Мадярів, які стремлять звільнитись від заплати відшкодовань, або проти Болгарії, яка хоче ввести в себе обовязкову військову службу.

В Німеччині

як ми вже доносили, успокоїлося. Тепер буде радити англійська комсія знавців над тим кільки з Німеччини можна здерти відшкодовань. Німці хочуть переговорювати просто з Францією, та Пуан-

каре вперся і відказується. Знова перетягають струну і хто знає, чи Німцям хоч годованим тепер самою бульбою і капустою не урветься терпець.

Прав гонор тай чорний остався.

Дня 11. XII. 1923 р. відбулася при О. р. Суді в Стрию справа „репарацій гонору“ одного з хлібоїдів, а іменно п. Тома Якевича. Річ малася так: підчас посольського віча Ількова виступив п. Тома Якевич і в довгій промові називав всіх і вся злодіями і агітаторами за жидівські гроші та вказував на одиноких хлібоїдів як на людей чесних і незапроханих. Тоді один з присутних слухачів пригадав „чесному і незапроханому“ бесідни-

кови дуже нечесну дефравдацію грошей, яку він поповнив в р. 1914 в суді у Львові. Бесідник удав обидженого і вніс скаргу о обиду чести до суду в Стрию. Та тут не помогла ні незапроханість ні протекція Ількова, бо обжалований перевівши доказ правди зістав увільнений від вини і кари. От така то „чесна“ компанія громадиться коло Ількова. Правду каже наша пословиця „який пан, такий крам“.

Отаман Тютюнник,

якого знімку подали польські часописи. Як ми вже доносили, Тютюнник перейшов на сторону большевиків.

Своїми силами!

Тяжко і прикро витягати руку по милостиню. Не один мине і не подивиться, не один і лихе слово скаже — мовляв — за багато вже жебраків намножилося, а тільки сотний дасть якусь лепту.

Багато, багато людей потребує споможення і помочи щасливіших і багатших, так багато доля покарала каліцтвом і бідністю.

А вже кому як кому, але українським інвалідам належить поміч від своєї суспільности. Не тільки з доброго серця, але з обовязку ми мусимо піддержувати тих, що своє життя давали за волю рідного краю і тепер каліками вернули домі.

Та українські інваліди не хочуть бути тягарем своєї суспільности. Вони, по змозі сил, заробляють на хліб насущний і тим облекшують життя своїм зовсім окалилим товаришам.

В столиці Галичини від двох лт існує станова організація українських інвалідів, яка при допомозі львівського й краєвого громадянства щораз то більше розвиває свою діяльність.

Своїми коштами видали інваліди „Жалібну книжку“ одну до тепер лісту втрат У. Г. А. підчас Визвольної Війни. Крім того вийшли їх накладом: „Помяник“ поминальний записник для родин погибших українських стрільців, а перед роком знаменита збірка веселих оповідань Осипа Маковця:

Про галапасів та їх небезпеку для людини й звірят.

(Дальше)

Де криється джерело небезпеки для жителів, яка грозить їм з боку галапасів? Вони, як нам відомо, приміщуються найчастіше у найдальшому нутрі тіла господаря-живителя: в кишках, м'язах, печінці, мозку і крові. Вони є позбавлені найважливішої зброї-приладів руху й головних зміслів, які мабуть були б їм потрібні в цім змаганні роздобути харч та приміщення.

Досліди виказали, що небезпека ця не випливає зовсім з нагального й цілковитого відбору галапасом поживи живителеви. Було б це навіть не крисе для цих перших; зі скорою загибеллю живителя в наслідок відбору поживи кичилося б й життя галапаса. У шкідливому діланні й ступню небезпеки вілгравають головну роль інчі моменти:

1. Місце осідку й спосіб відживи галапаса. Так н. пр. галапасництво блохи або милка чхняка (пархів) на шкірі представляє менчу небезпеку, чим молода стась (угр) стяжника крутійки овечої в мозку, де великий розріст питомого міхуря й утиск на осередки мозкові, спричинює життєгрізні припади й смерть навілжених хорих.

Численні осібняки великолобої глисти коня, живучі у кишках, не представляють більшої небезпеки, — в противенстві до одинокого примірника угра стяжника людини (солітера) який спричинює сліпоту.

Шкідливість з огляду на приміщення галапасів залежить, як бачимо, від ваготи навілженого ними знаряду тіла. Що до шкідливости з огляду на спосіб відживи, то найбільше убійча є для живителя втрата крові, цього найцільнішого складника його устрою тіла. Тому галапаси крові являються побіч дрібнотворів пошестних (бактерій) най-

грізнішими ворогами навілжених ними живителів.

2. Кількість галапасів й їх механічний шкідливий вплив.

Деякі галапаси, що нападають поодинокі або нечисленно є для устрою майже обоятні. Інакше річ мається, як що навілжують вони збитою масою, нераз прямо наліплюючи поверхню тіла живителя або виповнюючи клубками проводи його тенес.

В обох тих випадках не лише відбирають вони поживні соки у великій скількості з дійсною шкодою живителя, але й обезсилюють його устрій, що дає привід до виснаження тіла й захорінь, про, які згадаємо далше. В цей спосіб загибає чимало паршивих нелічених або зле лічених коний, котів, дикої звірини (гемзи), та навілжених безлічю хробаків овець або телят. Подібно лучається й у людини, з окрема дітей, у перебігу т. зв. (трихінози) волосениці, шпьяків, глист питомих людини).

Механічним відсним впливом називаємо всяке шкідливе діланне галапасів, як: подразнення, утиск та ушкодження (зранення) важних місць або приладів тіла.

Галапаси — як живучі ества — передусім рухаються; при цьому лоскотять вони закінчення нерві в кишках й спонукують судороги (конвульсії) у дітей (глисти); у псів дають привід до вибухів т. зв. сновидної стеклини (шпьяк, огіркуватий). У овець личинки гедза носового внизуються аж до підстави мозку й спонукують сновидну крутійку. Інколи закривають галапаси собою, прямо світло (провід) кишок (у псів і дітей глисти, шпьяки), а навіть провід судин кровних (у коний) що веде в першім випадку до нежитів і виснаження, в другім до нападів

грізної кольки, поплутання кишок, паралічу. У замотиличності худоби й овець виповнююють мотилиці жовчепроволні каналики по береги, вслід чого каналики ці розширюються, їх стіночка грубує, м'язка печіночна зникає й виділювання жовчи припиняється. З приводу її недостатчі повстає забурення в травлінню, опісля виснаження, довго триваюча б гунка, й смерть. Інчі знова галапаси (тріхіна скрутна) пробивають чи-раз стіночку кишочну і спонукують смерть від запалення очеревної.

Про вбивчий механічний вплив в наслідок тиску на мозок міхуря молодечої форми шпьяка овеча крутійка згадували ми вже деінде.

Трівкий побут галапасів у важних шляхах та приладах тіла веде самозрозуміло — до відсних наслідків, а й грізних захорінь живителя. Галапасують деякі з них у нутрі тіла довгими літами; в кишках прикріплюються гачиками, або смочками (присавками) або впиваються таки у слизницю, — байду-жі на переходячу струю пливкого корму. Лише деякі осібняки при цьому відриваються й виходять з пометами на вні.

Подібно відходять відшибні (відтинки — прогльотиди) солітера людини, що пришпилений озброєною гачками головою, з нитковатою шисю, виростає в могутне тіло до 15 метрів довжини. Галапасує він до кільканайцять літ й щойно по приміненню голодівки й сильних отруй дається відси прогнати. Навілжені шпьяком западають на нежит кишок, недокровність, виснаження.

(Далі буде).

Маріян Стахурський
ст. ветеринарний лікар.

„Прижмуреним оком”. Всі ці видання привели інвалідам деякі фонди, які можна було обернути на поправу їх існування. В цьому році спромоглися на видання власного, станового календаря.

Та не тільки на видавничому полі проявили інваліди свою діяльність.

Вони заложили і споживчу крамницю при вул. Валовій, яка гарно розвивається, а розвивалася б ще краще, якби наші львівські Українці не купували в чужих купців.

Однак найбільше пожиточним ділом я вважаю інвалідські робітні при вул. Софії 25. Є їх три: робітня протез, убрань і взуття. Дві

останні робітні не лиш заосмотрюють самих інвалідів, але й роблять для публіки.

Я мав нагоду оглянути недавно їх і хочу поділитися своїми вражіннями з шан. читачами.

Робітні містяться в домі, який відступило для інвалідів тов. „Дністер”. Всюди чистота і порядок. Здається, що це не дім інвалідів, а котрась зі стрілецьких домівок у вишколі.

Всюди написи на дверях не дають блукати і розпитувати. На першому поверсі канцелярія і мешкання команданта дому пор. Д. Коноха та чет. Українського. На другому робітні: кравецька і шевська.

Робітні містяться в двох кімна-

тах. В першій сидить за голкою кілька молодих хлопців інвалідів. В одного бракує ноги, в другого ліва рука поторощена, в третього перестрілені коліна і т. д. Кождий каліка зі світової війни. А проте вони весело розмовляють, а проте інтересуються живо всіми народними радощами і смутками. Що дня в 6-ій год. вечером, як кінчиться робота читають книжки й газети.

Командантом кравецької робітні є п. Дуфанець, довголітний майстер робітні УСС. Памятаю його ще зі стрілецьких часів. Від перших днів світової війни служив при УСС, як бойовик, і щойно потім пішов до кравецької робітні. Від тоді не було старшини, який не

До Всіх заграничних передплатників!

Просимо якнайскорше відновляти передплату на 1924 р. щоб не здержувати висилку часопису. Передплата для Америки, Канади і пр. 3 долари річно. Для прочих заграничних країв 8 чеських корон місячно, згідно їх рівновартість. **Гроші посилати порученим листом на адресу Адміністрації.**

носив би убрання від Дуфанця. Тепер він за невелику плату пішов до робітні інвалідів із самопожертвою вчить калік заробити на хліб. Підвчить, „визволить“ і вони йдуть у рідні села, а на їх місця приходять другі.

Чи не велика це і не патріотична робота?!...

В другій кімнаті засіли за стільцями шевці. Командантом і майстром серед них п. Бегей.

Він приймає замовлення, розділяє працю і дає вказівки. На столі, під стіною стоїть виконана робота а все солідно й гарно. Питаю хто замавляє в них. На диво довідаюся, що багато Жидів і Поляків а мало Українців. Чужинці добре розглядають де танче і ліпше, а наш брат і не подумав про те. Платить солоно за нездалий товар, а до свого не піде бо... немає

довіря. А раджу раз піти і переконатися.

Те саме відноситься і до краєвечкої робітні. Роботи, які я бачу в і які мені робили нічим не уступають першорядним краєвечким фірмам.

Вісім годин оттак працюють інваліди, а потім стає їм ще охоти вчитися музики і співу. Сот. Гнатюк приходив що вечера до їх домівки і вчить охочих нотного письма і гри на інструментах. Довів уже до гарних успіхів, так що інваліди давали вже концерт, а при дальшій праці сподівається їх учитель, що оркестра виступить колись на баях і вечерицях. З того буде і прибуток для інвалідів і вигода для танцюристів.

Так то наші інваліди радять собі самі, щоб не бути, хоч і заслуженим, тягарем для своєї суспільності.

ДОПИСИ.

З життя підлявівського села. Громадянство села Рудно згуртоване в місцевій Читальні „Просвіти“ широко зазначило круг своєї праці. Розуміючи вагу свого економічного підйому, оснувало перед пів роком Кооперативу „Будучність“, що нині є вже одною з найкращих в околиці. Колиж старше громадянство спрямувало всю працю головно дня й піднесення, ідейна молодь взяла на себе культурно-освітнє діло. Зорганізована в амат. гуртку при Читальні, всіла більшим рядом театр. вистав покрити видатки будови нового даху з покриттям, що безперечно охоронило Чит. дім перед знищенням. (Душею цього гуртка був до недавна студ. П. Панкевич, тепер провадить його П. Зелінський). Маючи власну домівку та придбавши вже дещо театр. приладдя, можна надіятися, що започатковане діло піде успішно властивим шляхом.

Зауважу, що старші громадяни повинні більше горнутися до Читальні (не лише на театр. вистави) та долити своєї енергії до більшого оживлення її діяльності. Не повинно отягатися й жіноцтво, а громадно приступити в члени свого г-ва.

Підняті заходи коло оснування в селі своєї рідної школи, трудно в теперішньому лихолітті перевести чим скорше в бажане діло. Одначе не трудно при добрій охоті запобігти цьому недомаганню. Щоби своїх дітей не тріти в чужих школах, або не збільшувати числа неграмотних, можнаби постаратися о неодного здібного учителя, тепер без заняття, котрий в формі приватних лекцій мігби гідно сповнити свій виховуючий обовязок.

Не попадати в зневіру та більше покладатися на свої власні сили, а успішність ідейної праці певна і велика. М. Д.

Бережани. Політичні пляні почали голодівку. Дня 21 с. м. в п'ятницю рано почало голодівку двох політ. в'язнів у тюрмі Окр. суду в Бережанах. Цікаве, що й досі ще практикується та метода, що держиться його довший час у слідстві, щоб доволі вимучити, а відтак випускають на волю. Таке діється і в Бережанах. — Дня 1 жовтня ц. р. арештовано в Бережанах п. Михайла Сеника студ. агрономії і п. Антона Стефанишина учителя УПТ. з Долини. Перший з них задля браку жінки посади взяв посаду люстратора кооператив, та пареводив різні трансакції. Намірена була контролювати усіх торговельних спілок и повіті, та на жаль сему перешкодила поліція. Другий, цеб то п. А. Стефанишин, який хотів уникнути переслідувань поліції у своїм повіті, дістав ту за посередництвом Гол. Виділу УПТ. у Львові, посаду організатора і люстратора кружків УПТ. в повіті Бережани. Тому, що намічена праця обох мали мати багато спільного замешкали вони разом, щоб ізза ощадности спільно робити конечні поїздки по провінції. Ще добре не оглянулись по повіті, як це уже видалось підозрілим поліції, і дня 1 жовтня їх арештовано. Причина арештовання невідома. Цілий місяць жовтень пересиділи в тюрмі „придержані“ Староством без переслухання і шойно за старанням і телеграмми оборони переслухано їх в поліції в Тернополі. Опісля передано їх судови в Бережанах де й досі слідять. Слідство „ведеться“. Та вже минає третій місяць, а висліду нема ніякого.

Виганяла чорта.

Перед берлінським судом станула недавно одна вдова по уряднику обвинувачена за знущання над своєю чотирнадцятилітньою дочкою. Вона казала дівчині клячати цілими годинами на товченім шклі, била її нагайкою і наказувала постити по кілька днів. Перед трибуналом вона заявила, що робила те все, щоби вигнати з дочки чорта. Через умертвлювання тіла вона хотіла спасти душу дівчини.

Коля полуживу дівчину вирвали з під овіки матери-ката свояки і забрали її на

село, вдова звяла собі на виховання хлопця сироту, якого так само мучила. Він теж клячав цілими годинами на холодних камінях, а спав в деревляній вузкій пачці, в якій ледви містився.

Обвинувачена пояснила, що і в тім хлопці сидів також чорт і вона мусіла його вигнати, бо так наказував її внутрішній голос і чоловік, що являвсь їй у сні.

Перед переведенням розправи відіслано обвинувачену до збадання лікарем-психіатрам.

Як польські великі пани ратують польський скарб?

Ми є свідками, як у всіх польських чаеописах аж роїться від різних плянів ратовання польського скарбу. Уряди редукують своїх урядників, емерити і сироти по них примірають голодом, фабрики наганяють своїх робітників. Число безробітних постійно збільшується. Наслідком спалку польської марки наступило загальне зuboжіння всего населення. Але цього не видно зовсім по великих польських панах і їх зовсім не обходить теперішній стан Польщі ні пляни для санації теперішних її відносин. Коли одна часть населення спинилася перед маревом голоду то великі польські пани бавляться. Отсе на днях до-

несли часописи, що польський граф Альфред Потоцкі з Ланцута виїжджає до Африки на польованис на льви і на слоні. Разом зі собою забирає він багато польських панів а кошта цієї панської виправи обчислені на разі на 50.000 фунтів штерлінгів себто на 1 біліон тристи міліярдів марок п. І чи не прекрасна це комедія взивати до ощедностей і боротьби з розкидуванням гроша а рівночасно улаштувати забави от як це роблять польські пани.

Ширіть „Новий Час“!

Річник за 1923 політичного двотижневика „ЗАГРАВА“ можна замовляти. Засаднича ціна опрацьованого тому 5 (рази кождочасний книгарський множник).

Боротьба з вітряками.

Оце так назвали ми в статті в однім з останніх чисел нашого часопису акцію львівського воєводства в справі поборювання доріжні та установлювання максимальних тарифів. При неусталенню гроша, коли вартість польської марки з дня на день постійно обнижується а ціни всіх продуктів достосовуються до курсу доляра, установлювання максимальних цін в марках польських

не може мати ніякої цілі. З тим мусить числитися і львівське воєводство, яке на протязі 10 днів вже чотири рази змінило свою тарифу, а ціла роля цього польського уряду зводиться лише до того, що він що другий день подає за свої оплати такі ціни, які назначує купець. А це зветься шумно і крикливо „боротьбою з доріжною“.

Недобрі очі.

У життю нераз приходиться чути про недобрі очі. Кажуть, що є люди з такими очима, що як поглянуть на когось, зараз йому щось злого станеться. В чім лежить ця зла сила очей досі невідомо, але що щось в тім роді є, про це свідчать численні оповідання.

Славний лікар від очей, др. Зелігман із Гамбурга оповідає в одній своїй книжці так:

„Найбільше улюбленим співаком парижської опери за часів другого французького цесарства був Массоль. Був то дивак, що тримався далеко від людий, похмурий, замкнутий в собі, з огнем в чорних очах, про якого говорили, що має недобрі очі.

Найчастіше грали в той час оперу Галсіго „Король Карло VI“, якої найважливішою точкою була арія „Прокляття“. Коли Массоль співав ту арію перший раз, підніс — як того вимагала роля — очі до неба, від якого жадав пімсти на свого ворога. По скінченню арії посипались

оплески, які нагло притихли з причини несподіваного випадку. З тої висоти, куди буди звернені очі Массоля впав на сцену театральний механік, що був там вгорі занятий і забився на місці.

Довгий час не грали тої опери. Вкінці однак рішили її відновити. Массоль знова співав „Прокляття“. Але памятаючи перший випадок, він звернув тепер очі не до стелі, а в сторону оркестри. І от по скінченню арії захорував нагло капельмайстер, його відвели до дому, де він на третій день вмер.

Коли знова по довгій часі театр заповів ту саму оперу, зійшлося дуже багато публіки, цікавої чи і шим разом „Прокляття“ викличе який випадок. Цим разом Массоль звернув свої очі до однієї пустої льожі, що належала до молодого, багатого купця. В часі арії ввійшов до льожі її властитель, який в три дні після того вмер на удар серця.

З того часу Массоль покинув зовсім театр.

вертому місці. На першому місці стоїть тепер якийсь Елі Джозеф, що зробив величезний масток на торгівлі залізом і сталлю. Сам він працює через день в своїх складах заліза, а вільний час проводить в своїй чудовій палаті. Він платить найбільший в Союзних Державах податок, бо 3 мільони долярів річно. По нім іде пані Марія Бідль, що платить 2 мільони 200 тисячів долярів доходного податку, а потім Іван Рокфеллер, 2 мільони 100 тисячів долярів. По них іде Форд.

Мати повісила четверо дітей.

До комісаріату поліції в Радомі зголосилася циганка, Маріянна Долиньська і донесла, що сама повісила четверо своїх дітей. Зробила це з нужди. В рослуці удалася до ліса і там доконала злочину. Коли поліція пішла на вказане місце, знайшла дійсно холодні тіла дітей, з котрих наймолодше мало 6 місяців, а найстарше мало сім років.

Коли чоловік умирає.

Чоловік не може жити без воздуха довше як 5 минут. Він умирає, як 10 днів ніраз не спить або тиждень не пє води, молока, юшки або не їсть страви. Без їди умирає чоловік не кождий однаково: одні умирають вже по кількох днях, інші можуть видержати досить довго.

Дитина на продаж за 1.000 долярів.

Жидівка Анна Каплан, котру сім місяців тому покинув чоловік, дала оголошення до ньюйорських газет, що має свою дитину на продаж. Дитина-хлопчик має лише 12 днів. Вона хоче за нього 1.000 долярів. Купець мусить бути жидівського роду. Матір, котра є майже глуха і крива на одну ногу, домагається, щоби їй було вільно відвідувати свою дитину. Коли не зголоситься жаден купець, матір каже, що віддасть дитину до жидівського заведення, а сама піде до праці і буде її удержувати.

Відозва до американського жіноцтва, щоби перестало курити.

Др. Г. С. Комінгс, лікарський дорадник американського правительства, видав відозву до жіноцтва, щоби воно заперестало курення цигаретів. Урядовими звітами є доказано, що курення цигаретів збільшилося в Злучених Державах за минувший рік о 47 процент. Курення для жевцини є тим шкідливе, що спричиняє первовість і інсомнію (безсонність).

Дивна риба. В озері Тибград в Африці живе один рід риби яка називається „батько родини“. Як лиш самиця знесе своїх двіста яєць, самець їх сейчас зідає. За кілька днів голова самця опухає, і тепер виходить на яву, що батько родини не пожер яєць, а держав їх у своїм роті, аж до часу, доки з них не виплодяться молоді риби. Навіть пізніше, коли молодий нарибок кружляє свобідно по воді, батькова паща служить йому за охорону в разі якої небезпеки або переполоху. Ті риби мають ще одну прикмету, що уміють перескакувати там і греблі і так дістаються з плитких ставів, яким грозить висхнення, на глибшу воду. Мурини з оазі Тургут уміють вихіснувати ту гімнастичну здібність риб і уладжують на них лови. Іменно трох Муринів входить до води так, що лише голови їм видно, і посува-

НОВИНКИ

Календар. — Грудень.

- Від 22. грудня до кінця місяця росте день о 5 минут.
28. Пятниця (15) Свмч Еливетерія. Правос. Свмч. Еливетерія. — Схід 7:2. Захід 3:28.
29. Субота (16) Прор. Аггея. Правос. Прор. Аггея. — Схід 7:23. Захід 3:29.
30. Неділя (17) 31 нед. по Сош. Праот. Даниїла. Правосл. 31. нед. по Сош. Праот. Даниїла. Схід 7:23. Захід 3:30.
31. Понеділок (18) Севастіяна. Правосл. Севастіяна. — Схід 7:23. Захід 3:31.

Народні приповідки.

Наші діди зазнали біди, наші внуки зазнають муки.
Гай — Гай! добрий край, та лихая година звали.

Що сталося в грудні.

28. 1889. † укр. байкар Левко Борови-ковський.

28. 1824. † наказний гетьман Павло Полуботок.

31. 1637. † гетьман Павлюк.

Пригадки для Виділів Читальень „Просвіти“ на грудень.

Приготовитися до скликання загальних зборів читальні на слідуочий місяць. Виготовити звіт із діяльності читальні за цілий рік і переслати його філії. Надходять свята. Зорганізувати гуртки колядників, щоби в часі одних і других свят призбирали показну суму на Рідну Школу. Придбати фонди для читальні на передплату часописів від нового року. На „Новий Час“ треба прислати як найскорше один мільон марок, як зачет на передплату.

— 0 —

Американські мільярдери. До недавня найбагатшим із американських мільярдерів був Форд, значчй власник автомобільних фабрик. Але як у нас війна одних збогатила, а других знищила і зробила бідними, те саме зробила вона і в Америці, не виключаючи і мільярдерів. Форд тепер не найбагатший, він щойно на чет-

ючися наперед, рушають під водою галузем. Риби, наткнувшись на таку перешкоду, перекакують через голови муринів, але се багато не помагає, бо за попереднім Муринами двох других тягне широкую сітку, в яку попадають зваблені підступом риби.

Відомий ще з австрійських часів буковинський політик Микола Василько тяжко захорів. Його цілого спараліжувало.

Роман Стоцький як стипендіст през. Масарика їде до Англії, де буде читати по англійських університетах лекції про Україну.

Неграмотна Московщина. Як в Московщині наряд интересується новими подіями, свідчить про це факт, що найбільші газети столиці не мають навіть пів мільона читачів. Чотири найбільші большевицькі газети, бо інчим не дозволено виходити печатаються в такій кількості примірників: „Правда“ 150.000, „Красная Газета“ 170.000, „Деревенская Коммуна“ — 65.000, „Известия“ — 53.000. Колись столичні російські газети розходились у кількох сотках тисяч примірників. Се можна оправдати тим, що тоді газета коштувала танче, бо папір не був так дорогий, як тепер. Але мале число читачів теперішніх столичних газет Московщини не може дасться оправдати дорожнечою газет або браком паперу. Треба знати, що й на Україні був і є великий брак паперу, більший чим в Московщині, а мимо того українські газети розходились в більшій кількості. „Робітнича Газета“ друкувалась і розходилась у 300.000 примірників, а „Народня Воля“ ще в більшому числі. При тім треба пам'ятати, що етнографічна територія України має менше число населення, чим етнографічна Московщина. Брак читачів для московських газет дасться оправдати хіба лише тим, що люди в Московщині не интересуються так сучасними подіями, як наряд України, а також тим, що Українець має більший нахил до читання ніж Москаль.

Дерево з часів Христа повалилось. Славне дерево „Ель Буїні“ в горі Гетсемана, в Єрусалимі, повалилось до землі. Наряд ходить засмучений з тої нагоди. Вже давно святі старці пророкували, що се дерево упаде тоді, коли розпадеться турецька імперія. В горі Гетсемана росло вісім старих оливних дерев і традиція датує їх ще з часів Христа. Коло тих дерев дуже пильно ходили. До них не було вільно нікому зблизитись без дозволу. Вони вже були похилі і напів порохнаві. Щоб незнищила їх буря, ті дерева обв'язано сильно шнурами. За овоч з тих дерев плачені великі суми грошей.

Присилайте сейчас мільон Мп. як зачет на передплату на 1924 р.

Обезпечуйте своє життя та підвищуйте свій обезпечений на життя капітал в одинокім українським Товаристві обезпечень на життя

КАРПАТІЯ ЛЬВІВ, Руська 18.

Веселий кутон.

Все той сам.

Богатий спекулянт пішов в гори. Там йому поховзлася нога (перший раз!) і він упав у пронасть. Зробився крик і вереск але витягнути його немогли, бо пронасть була глибока і стрімка. Другої днини блустили йому на шнурку трохи їсти і телефон, щоб сказав, чи дуже потовкся. Першим його питанням було:

„По чому нині доляр?“

Цікавий.

Батько: Ститайся сину брехати! В твоім віці я не сказав ніколи і слова неправди.

Син: А коли ти тату перший раз збрехав?

Теперішній тютюн.

Мати: Ах та піч! Курить тай курить. І нічо не можу вдіяти

Донечка: Дай їй мамо закурити того поганого тютюну, що тепер татко курять. Певно їй відхочеться ще курити.

Добра почта...

„Я повідомив свою жінку про мій приїзд наперед карткою, а потім — для певности — телеграмою“.

„Ну, і...“

„Вперед приїхав я, опісля прийшла картка, а на кінець телеграма.“

догадливий.

Він: Що в тій фляшці було? Олива, чи що?

Вона: Там був карук.

Він: А! Я так і догадувався... Посмарував волоссе, а тепер шапки не можу здійснити...

Цікавість.

Наречений: Але чи ти вмієш варити?

Наречена: Дозволь, любчику, спитати тебе про це, що йде перед тим: чи ти з можеш купити те, що потрібне до варення?

Біржевий перегляд.

Грошева біржа.

приватні обороти.

Львів, 24. XII. 1923.

Амер. дол. 7,300.000—7,500.000, одинки і двійки на рівні з іншими ам. дол., канад. дол. 6,500.000—6,600.000, Кч 200.000, фран. фр. 290.000, франки швайц. 1,270.000, фунт штерл. 29,800.000—30,000.000.

Золото: 20 кор. 23—24,000.000, 20 фр. 22,500.000, 10 рублів 33,000.000.

Срібло: кор. 410.000, 5 кор. 2,100.000 фльор. 1,000.000, рублі 1,600.000.

Офіціальна біржа.

Варшава, 24 XII.

ЧЕКИ: Нью-Йорк 6,100.000, Лондон 26,000.000, Париж 322.000, Відень 87, Прага 177.000, Італія 264.500, Ціріх 1,080.000, Голандія —, — Бельгія 303.000.

Ціріхська біржа.

Вступні нотування з дня 22. XII.

Ціріх: Будапешт 0'0302, Відень 0'0080, Софія 4'10 Нью Йорк 574'50 Лондон 24'94, Париж 29'10, Медіолян 24'80, Прага 16'79, Букарешт — Голандія 217, Білгород 6'79%.

НАДІСЛАНЕ.

За цей відділ Редакція не відповідає.

Комунікат

Головного Віділу Т-ва „Просвіта“ в справі висилки книжок для членів.

На днях появиться накладом Т-ва „Різдвяна Ніч“ Чарльза Дікенза, оповідання, котре називають перлиною світової літератури.

Щоби уможливити Т-ву швидке видавання книжок, а членам доставлення книжки зараз після її появи з печатні, буде канцелярія Товариства висилати всім членам і читальням книжки за посліплатою, вчисляючи відразу 25% опуст належний тим членам, що заплатили вкладку.

Головний Віділ думає, що члени й читальні повітають радо цей спосіб доставки книжки до їх рук.

У Львові, дня 2. XII. 1923.

ОПОВІСТКИ.

Дня 17. ц. м. відбулися звичайні загальні збори Акад. хору „Бандурист“. — Уділено абсолюторію уступаючому віділови та вибрано новий, в склад якого увійшли: тов. Мучій Федір голова, тов. Дужий Володимир місто-голова, тов. Туркевич Лев дірігент, тов. Драган Михайло заст. дірігента, тов. Чепіль Володимир секретар, тов. Радловський Орест скарбник, тов. Заблоцький Ярослав бібліотекар, тов. Саварин Денис, Крупка Роман, Бальтарович Володимир віділови; комісія контрольна: д-р Неділка Володимир, Попель Зенон, Геців Іван. Повідомляється заразом членів про найблищі проби, які відбудуться в днях 21. і 23. січня 1924 о год. 8 вечером в домівці товариства. — В суботу 27. січня відбудуться ширші сходини на які проситься численно прибути.

Мучій Федір
голова

Чепіль Володимир
секретар.

ОГОЛОШЕННЯ.

ФІРМА „ТЕХТУЛ“

вл. М. Кожушко

в Раві руській

доставляє: ткацькі поспішні варстати, сталеві бляти, начиння, щітки до чесання вовни і лону, коловоротки і прочі ткацькі прилади і машини.

МАШИНИ

уживані — до писання різних типів — в добрім стані дешево до продажу Бюро торговельне **Д. Конох, Львів, Кохановського ч. 5.**

Література == Наука == Суспільне життя
Станьте Передплатниками
Літературно-Наукового Вістника

місячника літератури, науки й суспільного життя,
відновленого по війні в р. 1922. — Основна ціна книжки є 1.25 мп. (рази кожодчасний множник).

Зголошення передплати і замовлення річників 1922. та 1923 го, що можна дістати по зниженій ціні, слати на адресу: **Адміністрація Літ.-Наук. Вістника, Львів, вул. Чарнецького 24**

Найбільше в світі французьке
корабельне тов-о

FRENCH LINE

яке має 120 власних кораблів, перевозить емігрантів до

**Канади, Америки,
Куби і Мексика**

Львів, вулиця Городецька ч. 83.

До **Куби** та до **Мексика** можна їхати **без жадних паперів** (affidavit-тв). Емігранти, які не можуть виїхати до Америки (З.динених Штатів) або до Канади, можуть без ніяких трудн щів виїхати до **Куби** та до **Мексика**. — Наші безпосередні розкішно уряджені кораблі відходять до Америки лише з французьких портів що 3 дні, а до Куби і Мексика 3 рази на місяць.

Всяких інформацій в справі подорожі уділяємо **негайно і безплатно**.

ЦІНА III клясою: до Куби **75** долярів, до Мексика **80** дол.

Транспорт виключно до Куби зі Львова дня **27. грудня 1923.**

Львів, Городецька ч. 83.

Корабельне товариство

CHARGEURS REUNIS

висилає емігрантів до

**Аргентини, Бразилії та
до Урагваю** безпосередно.

Львів, Городецька ч. 83.

„CHARGEURS REUNIS“ має найбільші і найскоріші кораблі до **Аргентини і Бразилії**, а то: **Lutetia, Massilia** і багато інших. Подорож триває 17 днів. — Наші кораблі уряджені люксово і вигідно. — Пасажири 3-ої кляси дістають 2 рази денно вино. Про кухню і вікт нема чого довго говорити, бо всякому відомо, що найліпша кухня — то є кухня французька. — **ІНФОРМАЦІЇ** відворотною поштою і **БЕЗПЛАТНО**.

Транспорт до Аргентини, Бразилії і Урагваю відійде зі Львова 2. і 16. січня 1923.

УВАЖАЙТЕ! Як хто бажає виїхати до **Канади, Америки, Куби, Мексика, Аргентини, Бразилії** та до **Урагваю** — **безпосередно**, нехай звернеться до наших товариств „FRENCH LINE“ і „CHARGEURS REUNIS“ під адресою:

Львів, Городецька ч. 83.

САМОХОТНИК!

Чи маєте вже
з гарною вінетою П. Ковжуна
кишеневий **Калєндарець**
„Червоної Калини“?

Ціна без пересилки 240.000 мар. п. — Купити можна у всіх книгарнях.

„Червона Калина“ — **Львів, Руська 18.**